

RESOURCES

•Issachar Project•

WHAT HAS HAPPENED TO EUROPE'S POLITICS?

EEA materjalid

Issaskari projekt

MIS ON JUHTUNUD EUROOPA POLIITIKAGA?

Autor:

Julia Doxat-Purser

EEA sotsiaalpoliitiline esindaja ja usuvabaduse koordinaator

Sügis 2018

Euroopa Evangeelne Allianss

office@europeanea.org

| www.europeanea.org

Miks Euroopa poliitilised parteid muutuvad oma programmides ja retoorikas äärmuslikuks, kui neil õnnestub vältida seda, et valijaskond nad tervikuna tagasi lükkab? Miks on Euroopa riigid ja Euroopa tervikuna nii jagunenud?

Kommunism valitses suurt osa Kesk- ja Ida-Euroopast palju aastaid. See osa kontinendist oli üle parda heidetud, selle rahvad aga püüdsid muutuda läänelikuks, eriti ühinedes Euroopa Liiduga¹. Vahepeal rajas Lääs end üha enam sekulaarsele liberalismile ühes globaliseerunud kapitalismiga, olles kindel, et kõik mõistavad, et see ideoloogia on vaieldamatult ülemuslik ja omab seega jäädavat esikohta kogu kontinendil.

See oletus oli vale

Me tunnistame uusi vasak- ja parempoolse poliitika laineid, mis seavad selle oletuse kahtluse alla. Nad süüdistavad "eliiti" kõigis sotsiaalsetes ja/või majanduslikes muutustes, mis on tekitanud inimestes pahameelt. Nii uued kui vanad poliitilised liikumised võistlevad häälte nimel, määratledes end "selle teise" vastu olevatena. Sageli õhutavad nad viha, ahastust ja hirmu ning pakuvad lihtsaid lahendusi. Inimesed valivad oma poole. Kristlased teevad seda ka.

Kas kristlased peaksid tegema veel midagi?

Euroopa Evangeelne Allianss arendas välja Issaskari projekti, et püüda koos mitmete partneritega mõista aegu ja teada, mida teha (1 Ajaraamat 12:32). Selle osana on EEA volitanud koostama selle dokumentide seeria. Iga dokument sisaldab autorite vaatenurki neljale erinevale ideoloogiale, mis lõhestavad Euroopat, riike, kogukondi ja isegi kogudusi: sekularisatsioon, vasakpoolne populism, natsionalism ja liberaalsete väärtuste dogmatism. EEA tänab Rosemary Caudwelli, Manuel Suarezit ja David Landrumi nende panuse eest.

EEA loodab, et need materjalid annavad kristlikele juhtidele neil rasketel aegadel mõtteainet, et mõista, kuidas nad saavad julgustada inimesi vastu seisma paljudele nende ideoloogiate kiusatustele, vastu seisma ebajumalateenimisele ning tunda ohtusid; et tõsiselt palvetada oma rahva ja kontinendi eest ning olla tegusad ja lootusrikkad kodanikud, kuulutades Jeesuse Kristuse head sõnumit.

Kõigis neljas ideoloogias on häid külgi, mida kristlased saavad toetada, ehkki mõnes on neid mõneti rohkem kui teistes nagu soov vabaduse ja inimõiguste järele, sotsiaalne õiglus, armastus rahvuskultuuri vastu, heteroseksuaalse abielu säilitamine ja edendamine või LGBTI² kogukonna liikmete kaitsmine rünnakute vastu.

Kuid dokumendid näitavad, et kõik neli ideoloogiat võivad muutuda sallimatuks ja ohtlikuks ebajumalaks. Manuel Suarez toob näiteid vasakpoolsetest liidritest, kes isegi usuvad, et nad ei ole enam pelgalt inimesed. Ajalugu hoiatab meid, et kui ühele poliitilisele liidrile antakse liiga palju võimu ja teda hakatakse ülistama, viib see katastroofini.

¹või Euroopa kogukonnaga enne detsembrist 2009

²Lesbid, geid, biseksuaalsed, transseksuaalsed või vahepealsed

Kuidas saab sallimatus ja potentsiaalne poliitiline katastroof demokraatiates areneda?

David Landrumi dokument selgitab, kuidas see on võimalik. Me oleme tunnistajaks “kultuurilisele kliimamuutusele”, massilisele ärapöördumisele judeokristlikest väärtustest. Demokraatia toimib ainult siis, kui need väärtused jäävad keskseks, kus me peame meeles, et *kõik* inimesed on loodud Jumala näo järgi; kus andustus, halastus, eneseohverdus ja ausus võimaldavad kõigi hüvangu ja kus enesedistsipliin talitseb vabadust. Ilma nendeta on demokraatia lihtsalt enamuse valitsemine ja see võib muutuda pööbli valitsemiseks.

Kas need ideoloogiad väljendavad populismi?

See sõltub populismi määratlemisest. Rosemary Caudwell tsiteerib Oxfordi inglise keele sõnaraamatu definitsiooni, et see „toetab lihtinimesi nende mures”. Nende muresid on eiratud, olgu nendeks siis kokkuvõtteid, immigratsioon, globaliseerumine või riikliku iseseisvuse kaotamine. Manuel Suarez märgib, et „populist” on tihtilugu silt, millega sildistatakse teisi, kuid harva peetakse selleks iseennast. David Landrum annab liberaalse meedia definitsiooni: „viisakas liberaalne reeglistik ksenofoobia ja fanatismile”.

Sekulaarse liberalismi, abordi või LGBTI õiguste toetajad ei pea ennast populistideks. Paljud populistid nimetavad ennast eliitideks, mis vajab väljakutseid. Sekulaarne liberalism ja liberaalsete väärtuste dogmatism ilmutavad siiski mõningaid populismiga ühiseid tunnuseid, mida kõik dokumendid esile toovad. Nad kalduvad

- jagama maailma kahte leeri: “meie ja nemad”,
- olema sallimatud nende vastu, kes ei sobitu nende poliitkorrektse keele ja tegevuskavaga,
- survestama teisitimõtlejaid,
- manipuleerima tõe ja keelega poliitiliste eesmärkide nimel, olgu siis selles, mis puudutab meest või naist või moslemite sissetõukajate tegelikku mõju rahvale või Manuel Suarez'i lugu vasakpoolsest parteist, mis oli veendunud, et nad aitavad eakaid hääletada.

Kas need neli ideoloogiat on alati üksteisega opositsioonis?

Ei, need kattuvad. Sekulaarset liberalismi võib leida poliitilistest parteidest kogu spektri ulatuses, eriti Lääne-Euroopas. Kuid radikaalne vasakpoolsus ei nõustu kunagi selle toetusega tehnoloogilisele kapitalismile. LGBTI õigusi toetavad sagedamini sekulaarsed liberaalid ja vasakpoolsed, kuid ka parempoolsed populistid võivad neid toetada. Näiteks Geert Wilders Hollandis. Rahva kaitsmine on parempoolsuse prioriteet, kuid Kreeka vasakpoolne SYRIZA pööras oma riigivõla võitluse rahva võitluseks Euroopa Liidu vastu.

Olukord on sünge. Kas uskumine, et kristlased võivad midagi muuta, on soovmõtlemine?

Eestpalve on alati mõjuvõimas ja enne, kui me saame millegi eest palvetada, peame suurendama oma arusaamist toimuva kohta iseenda informeerimisega. David Landrum tuletab meile meelde, et poliitikal ja demokraatial on omad piirid; me ei tohiks neid muuta ebajumalateks, oodates, et nad lahendaksid kõik. Ta tuletab meile meelde ka piibellikku kohustust teha koostööd ametivõimudega, mõistes nende rolli Jumala silmis; käitudes eeskuju andvate kodanikena; austades, aga ka vaidlustades, sest me kuuletume eelkõige Issandale Jeesusele Kristusele. Seejärel selgitab David Landrum, kui tähtis on see, et kristlased esitaksid positiivset ja lootusrikast nägemust ühiskonnast. Kui meil palutakse palvetada ja kohustuda, siis võime kindlasti loota, et Issand teeb ja muudab midagi.

Võib olla ahvatlev lihtsalt lugeda ideoloogia kohta, mille vastu te kõige rohkem olete. Või äkki te tahate lugeda poliitilise teooria kohta, mida te eelistate, sest te tahate teada, millist kriitikat ta saab. Kõigi nende dokumentide lugemine näitab aga, kuidas iga ideoloogia mõjutab teist ideoloogiat ja toitub sellest. David Landrum ütleb: „Vasakpoolsus vajab õigust oma kaebusi õigustada. Parempoolsus vajab vasakpoolsust oma hirmude õigustamiseks. Mõlemad kalduvad ebajumalateenistusse.” Iga poliitiline liikumine tõmbab kaasa pimedaid järgijaid suuresti manipuleerimise abil, pannes neid uskuma, et teine pool on täiesti vale ja põlastusväärne. "Tõejärgsus", "libauudised" ja muud taolised käratsevad sõnumid sotsiaalmeedias saavad ilmuda, kuna inimeste kujutlusvõime lubab neil uskuda, et teise poole jaoks ei ole miski liiga madal, et seda mitte teha või öelda.

Mida peaksid kristlased tegema?

Kõigepealt püüame mõista ja palvetada. Ja siis peame alustama iseendast, ausalt uurides oma oletusi, hoiakuid ja eelistusi, sealhulgas seda, kuidas me suhtume neisse, kellega me ei nõustu. Rosemary Caudwell tuletab meile meelde, et nii nagu paljud eurooplased tegelevad identiteedi poliitikaga, peavad kristlased erinema, mõistes, et meie identiteet on Kristuses.

Olles ennast uurinud, peaksime Piibli valgel kaaluma, millist poliitilist parteid/liikumist me saame usaldada.

Kas kristlased peavad hülgame suurema osa poliitilistest parteidest?

Parteid ja liikumised vajavad soola ja valgust, et kaitsta end vale eest, et näha teed, kui pimedus tekitab segadust. On oluline, et kristlased täidaksid seda rolli. Nagu Manuel Suarez selgitab, ei saa ükski partei olla kristlikust vaatenurgast täiuslik. Kuidas saakski olla, kui see koosneb ekslikest inimestest? Kuid on ka oht saada meelitatud retoorikast, millega meid tõmmatakse kaasa millessegi ebapiibellikku või me lubame endal selles osaleda. Me peame olema valvsad ja teadma, millal tuleb ära minna, seda enam mitte toetada ja oma liikmelisus kustutada.

Rosemary Caudwell toob välja mõned abistavad küsimused. Neid korratakse siinkohal, kuid seda teistest dokumentidest inspireeritud täienduste ja kohandustega.

1. Kõigepealt - kas meil on õige arusaam oma identiteedist Kristuses; et me peame esmalt kuuletuma sellele ja et me sellelt aluselt läheneme oma kultuurile, oma rahvale ja oma poliitilisele "vennaskonnale"?
 2. Kas me oleme kindlad, et meie toetatav liikumine või partei ei nõua täielikku kuulekust? Kas partei ideoloogia sobib kokku meie esmase kuulekusega Kristusele?
 3. Kui poliitiline liikumine on tekkinud vastusena ebaõiglusele või rõhumisele, siis kas see määratleb probleeme korrektset? Kas see pakub lahendust, mis on saavutatav ja mis aitaks kaasa terve kogukonna heaolule? Või kas see õhutab ohvrimentaliteeti, kaebusi ja süüdistusi teiste ühiskonnagruppide, teatud institutsioonide või rahvuste vastu?
 4. Kuidas partei suhtub tõesse? Kas see teeb jätkuvalt tööd, et vältida valskust ja liialdusi?
 5. Kas see aitab kaasa inimlikule õitsengule, kultuuri ja identiteeditunde austamisele, mis kuulub meie pluralistlikes ühiskondades kõigile?
 6. Kas see austab demokraatiat, sõltumatust meediast, esindusõigusi ja õiguskaitse kättesaadavust kõigile³, kaasa arvatud neile, keda me ei pruugi heaks kiita või keda me kardame?
 7. Kas partei või liikumise juhid on liiga imetletud või liiga võimukad, et neid on üha raskem vaidlustada?
 8. Kas see mõistab usu- ja veendumusvabaduse tähtsust kõigile, kaasa arvatud selle põhilise inimõiguse isiklik, avalik ja kogukondlik väljendamine?
 9. Kas see austab vähemuste õigusi ja vajadusi ning võimaldab neil ühiskonnas osaleda?
 10. Kas see toetab jätkusuutlikku majandusarengut ning haavatute ja vaeste kaitset? Kas see eirab teatud inimesi või piirkondi?
 11. Kas see austab nii põlisrahva kui sisserännanute kogukondade õigusi ja väärikust? Või kas see püüab ära kasutada nendevahelisi erinevusi ja pingeid?
 12. Kas see austab varjupaigataotlejate õigusi ja julgustab sisserännanute integreerumist?
 13. Kas see tahab ehitada häid suhteid naaberriikidega ja austab teisi kultuure?
 14. Kas eriarvamust võib väljendada? Kui lähedal on partei ideoloogiale käitumisviisid, mis tunduvad kristlikust perspektiivist lähtudes problemaatilised olevat?
-

³ Seadusepunktid, mis rakenduvad võrdselt kõigile, on demokraatia oluline aspekt. See on kaitstud sõltumatu kohtusüsteemi poolt, millele kõigil kodanikel peaks olema ligipääs.

Mis vastused on kristlastel?

Kriitika ja võimalikust poliitilisest toetusest keeldumine ei muuda iseenesest midagi. Euroopa kannatab ja on segaduses, otsides identiteeti, stabiilsust, kindlaid väärtusi ja tähendust. Evangeelium annab kindlaid vastuseid. Siin on vaid mõned dokumentidest saadud ideed.

Manuel Suarez ütleb julgelt, et evangeelsed kristlased on "kivideks populismi kingades". Kuna me oleme reformatsiooni pärijad ja usume kõigi usklikke preesterlust, siis me teame, kui oluline on vaba juurdlemine tõe üle, kiriku ja riigi lahusus ning kui oluline on mitte anda liiga palju võimu üksikisikutele.

Me peame ka meeles, et me kõik oleme loodud Jumala näo järele ja oleme lõpmatult väärtuslikud. Aga kõik teevad ka pattu. Pääste tuleb ainult armust ja usust. Seetõttu me võime seista vastu "nemad ja meie" ideele ning toimida sillaehitajate ja lepitajatena. Me võime püüelda selle poole, et kibedus avalikust arutelust välja tõmmata.

Meil on teenistus, mis aitab üksikisikutel ja kogukondadel oma hirmude ja haavadega tervel viisil tegeleda. Meid kutsutakse kõige haavatavamaid inimesi kaitsma ja nende eest hoolitsema, hoolitsema isegi ühiskonna põlatute eest.

Millist nägemust saavad kristlased pakkuda?

David Landrum vastab sellele küsimusele. Euroopa vajab piibellikku, lootusrikast visiooni, kuidas asjad võiksid paremini olla. Evangeelsed kristlased võivad panustada mitmeti. Näiteks Manuel Suarez tuletab meile meelde ühiskonna rajamise tähtsust arenenud kodanikuühiskonnale ja mitte bürokraatiale. David Landrum kirjutab kodanike avalikust väljakust, visioonist, mida EEA on mitmeid aastaid toetanud. Kus õigused, kohustused ja austamine võimaldavad inimestel elada koos ühes nende suurte erinevustega. Kus "on maksimaalne vabadus kuulutada evangeeliumi ja selle järgi elada ning kus austatakse kõiki, kes võtavad vastu risti nõuded või lükkavad need tagasi". Kodanike avalikul väljakul on inimesed vabad olema nemad ise, kuid mõistavad vajadust olla head naabrid neile, kes elavad või usuvad teisiti. Meie rahvad ja kontinent rebivad üksteist lõhki, sest me ei tea, kuidas lepitada erinevusi, mis on ja mis saavad tulevikus olema. Kodanike avalik väljak on meie ühiskondade kooshoidmiseks hädavajalik.

Kuidas see visioon hakkaks toimima, on selgitatud [Ülemaailmses Südametunnistuse Hartas](#), mille pani kirja evangeelne sotsioloog Os Guinness ja millesse on panustanud ka teised, kaasa arvatud EEA ja endine ÜRO eriraportöör usuvabaduse küsimustes Heiner Bielefeldt. See ei tähenda üksteise eripära vähemaks pidamist. Artikkel 14 ütleb, et "*... alati peab pidama silmas kohustust leida seda erinevusi ületavat ühist, seejuures erinevusi kahjustamata.*" Seeasemel toob see judeokristlikud väärtused ühiskonda tagasi, oodates, et me kõik austame teisi ja kaitseme nende nagu ka oma õigusi.

David Landrumi viimane väljakutse meile on see, et evangeelsed kristlased eelistagu juhte, kes inspireerivad, varustavad ja valmistavad neid juhirolliks igas valdkonnas, kus nad saavad teenida, aga ka vaidlustada ja rääkida lootuses.

Masendus või lootus?

See dokumentide seeria on informeeriv, aga see võib tekitada masendust, kui me ei pea meeles, kes on ajaloo Issand. Meie Jumal naerab neid, kes Tema vastu plaani peavad (Psalm 2:4), ja Ta teeb valitsejad tühiseks (Jesaja 40:23). Miski ei saa peatada Tema Kuningriigi kasvamist, kuni see on aegade lõpus täielikult saabunud. Ta kutsub kogudust täitma oma osa, demonstreerides Kuningriigi tunnustähti ja olles lootusrikas hea sõnumi rahvas. EEA loodab, et need dokumendid juhivad meid lootuse suunas.

Euroopa Evangeelne Allianss

office@europeanea.org

| www.europeanea.org